

Antitrombotisk behandling ved atrieflimmer og hjerte- og karsykdom

De nye norske retningslinjene for antitrombotisk behandling og tromboseprofylakse har egne kapitler om antitrombotisk behandling ved henholdsvis atrieflimmer, hjerneslag, kardiovaskulær sykdom og perifer karsykdom. Vi gir her en kort kommentar til disse anbefalingene.

De nylig publiserte retningslinjene for antitrombotisk behandling og tromboseprofylakse (1) er basert på retningslinjene fra American College of Chest Physicians, publisert i 2012 (2), men er tilpasset norske forhold og svært lik de gjeldende europeiske retningslinjene. Kapitlet om atrieflimmer er i tråd med de nyeste anbefalingene fra European Society of Cardiology (3, 4).

«Det er også gitt forslag om valg av antitrombotisk behandling i spesielle situasjoner»

Det gis anbefalinger om bruk av risikostratisering for å avgjøre om man skal gi anti-koagulasjonsbehandling eller ikke. I anbefalingene beskrives det hvordan de nye perorale antikoagulasjonsmidler kan benyttes ved atrieflimmer og hvordan antikoagulasjonsbehandling bør gis i spesielle situasjoner, som før og etter elektrokonvertering.

Kapitlet om antitrombotisk behandling ved kardiovaskulær sykdom er relativt likt de anbefalingene som er utgitt av European Society of Cardiology (5–7), med unntak av anbefalingen om primærprevensjon. Det inneholder anbefalinger når det gjelder antitrombotisk behandling ved stabil koronarsykdom med og uten perkutan koronar intervensjon samt ved akutt koronarsyndrom. Det gis anbefalinger om antitrombotisk behandling og varighet ved bruk av ulike stenttyper og hvilke hensyn man må ta hos pasienter med økt blødningsrisiko. Videre omtales bruk av de nye blodplatehemmerne tikagrelor og prasugrel, som i dag er standard behandling for flertallet av pasienter med akutt koronarsyndrom. Det er også gitt forslag om valg av antitrombotisk behandling i spesielle situasjoner, som ved akutt koronarsyndrom kombinert med atrieflimmer.

Kapitlet om hjerneslag følger i hovedsak retningslinjene fra European Stroke Organisation (8). Det er gitt anbefalinger for behandling av hjerneslag i akutfasen samt anbefalinger for sekundærprofylakse etter hjerneslag. I kapitlet omtales også antitrombotisk behandling etter hjerneblødning og

ved hjerneinfarkt som følge av atrieflimmer eller sinusvenetrombose.

Kapitlet om perifer karsykdom er i tråd med anbefalinger gitt av European Society for Vascular Surgery og European Society of Cardiology (9, 10). Det omhandler primærprofylakse ved asymptomatisk perifer karsykdom og gir anbefalinger om sekundærprofylakse etter forskjellige former for karkirurgiske inngrep, inklusive endovaskulær behandling. Videre er det gitt anbefalinger om primær- og sekundærprofylakse ved karotisstenose.

Arnljot Tveit
arnljot.tveit@vestreviken.no
Sigrun Halvorsen
Eivind Berge
Torunn Sætre

Arnljot Tveit (f. 1958) er avdelingssjef ved Avdeling for medisinsk forskning, Bærum sykehus. Han har i mange år vært faglig ansvarlig for Tromboseklinikken og Atrieflimmerpoliklinikken ved sykehuset og leder flere kliniske og epidemiologiske forskningsprosjekter med vekt på atrieflimmer og trombose. Forfatter har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir følgende interessekonflikter: Han har mottatt foredragshonorar fra Bristol-Myers Squibb, Bayer, MSD, Sanofi-Aventis, Boehringer-Ingelheim, Nycomed og Pfizer.

Sigrun Halvorsen (f. 1958) er dr.med., spesialist i hjertesykdommer og avdelingsleder ved Hjertemedisinsk avdeling, Oslo universitetssykehus, Ullevål. Forfatter har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir følgende interessekonflikter: Hun har mottatt foredragshonorar fra Astra Zeneca, Eli Lilly, Bayer, Boehringer-Ingelheim, Bristol-Meyers Squibb og Pfizer.

Eivind Berge (f. 1964) er spesialist i indremedisin og kardiologi og driver klinisk hjerneslag-forskning ved Medisinsk klinikk, Oslo universitetssykehus, Ullevål. Forfatter har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

Torunn Sætre (f. 1952) er dr.med., spesialist i karkirurgi og overlege ved Kirurgisk klinikk, Lovisenberg Diakonale Sykehus. Forfatter har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

Litteratur

1. MagicApp. www.nsth.no (26.3.2014).
2. Guyatt GH, Akl EA, Crowther M et al. Executive summary: Antithrombotic Therapy and Prevention of Thrombosis, 9th ed: American College of Chest Physicians Evidence-Based Clinical Practice Guidelines. Chest 2012; 141 (suppl): 7S-47S.
3. Camm AJ, Kirchhof P, Lip GY et al. Guidelines for the management of atrial fibrillation: the Task Force for the Management of Atrial Fibrillation of the European Society of Cardiology (ESC). Eur Heart J 2010; 31: 2369–429.
4. Camm AJ, Lip GY, De Caterina R et al. 2012 focused update of the ESC Guidelines for the management of atrial fibrillation: an update of the 2010 ESC Guidelines for the management of atrial fibrillation. Developed with the special contribution of the European Heart Rhythm Association. Eur Heart J 2012; 33: 2719–47.
5. Steg PG, James SK, Atar D et al. ESC Guidelines for the management of acute myocardial infarction in patients presenting with ST-segment elevation. Eur Heart J 2012; 33: 2569–619.
6. Hamm CW, Bassand JP, Agewall S et al. ESC Guidelines for the management of acute coronary syndromes in patients presenting without persistent ST-segment elevation: The Task Force for the management of acute coronary syndromes (ACS) in patients presenting without persistent ST-segment elevation of the European Society of Cardiology (ESC). Eur Heart J 2011; 32: 2999–3054.
7. Wijns W, Kolh P, Danchin N et al. Guidelines on myocardial revascularization. Eur Heart J 2010; 31: 2501–55.
8. European Stroke Organisation (ESO) Executive Committee/ESO Writing Committee. Guidelines for management of ischaemic stroke and transient ischaemic attack 2008. Cerebrovasc Dis 2008; 25: 457–507.
9. Dick F, Ricco JB, Davies AH et al. Chapter VI: Follow-up after revascularisation. Eur J Vasc Endovasc Surg 2011; 42 (suppl 2): S75–90.
10. Tendera M, Aboyans V, Bartelink ML et al. ESC Guidelines on the diagnosis and treatment of peripheral artery diseases: Document covering atherosclerotic disease of extracranial carotid and vertebral, mesenteric, renal, upper and lower extremity arteries: the Task Force on the Diagnosis and Treatment of Peripheral Artery Diseases of the European Society of Cardiology (ESC). Eur Heart J 2011; 32: 2851–906.

Mottatt 10.12. 2013, første revisjon innsendt 25.2. 2014, godkjent 7.4. 2014. Redaktør: Kari Tveit.